

Citiți lecția din manual: *Sistemul concentraționar (1945-1964): Închisori, lagăre, colonii de muncă, deportări*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Sistemul concentraționar (1945-1964)

1. Represiunea politică și regimul concentraționar

- regimul comunist, impus cu forța, s-a menținut și s-a consolidat prin folosirea unei legislații specifice, instituții și un sistem concentraționar, care a folosit teroarea pentru a lichida orice formă de opoziție democratică;
- 1948-1952 - 480.000 de cetățeni români considerați „*dușmani ai poporului*” au fost arestați, acuzați de trădare (1948: Codul Penal, art. 193: „*crimă de activitate contra clasei muncitoare*”; art. 209: „*crimă de uneltire contra ordinii sociale*”), judecați, condamnați la închisoare pe viață, muncă forțată, sau execuția;
- victime ale regimului concentraționar au fost politicieni interbelici (Arthur Văitoianu, Constantin I. C. Brătianu, Constantin Argetoianu, Iuliu Maniu, Ion Mihalache și Corneliu Coposu), scriitori (Radu R. Rosetti, Ioan Lupaș, Vasile Voiculescu, Mihail Manoilescu, Gheorghe I. Brătianu, Constantin C. Giurescu, Vladimir Streinu, Anton Golopenția, Ion Caraion și Dinu Pillat), membri ai Bisericii Catolice (Vladimir Ghika) și ai Bisericii Greco-Catolice (Iuliu Hossu), legionari, „*chiaburi*” (țărani bogați), moșieri și burghezi.

2. Sistemul penitenciar comunist

- 1945-1989 - pe teritoriul României, după modelul sovietic, a funcționat un sistem concentraționar:

I. Închisorile (1948-1989): au fost răspândite pe întregul teritoriu al țării (peste 240) și au avut rolul de a elimina dușmanii regimului comunist (criminali de război, demnitari ai guvernului antonescian, lideri ai partidelor politice de opoziție, foști proprietari din finanțe și industrie, foști moșieri, țărani care s-au opus colectivizării, intelectuali, studenți, preoți și călugări). Penitenciarele au fost împărțite în trei categorii: politice (deținuți aflați pe „*lista neagră*” a regimului comunist, „*dușmanii poporului*”), „*închise*” (deținuți cu grad ridicat de pericolozitate) și cu grad redus de pericolozitate. Regimul din închisori a fost extrem de dur pentru cei încarcerati (bărbați, femei și minori), fiind bazat pe tortură fizică și psihică, înfometare și privare de asistență medicală. Cele mai importante închisori comuniste au fost cele din Sighet („*Închisoarea demnitarilor*”), Jilava, Rahova, Gherla, Văcărești, Târgșor, Pitești (1949-1952: „*Experimentul Pitești*”), Aiud (1959-1964: reeducarea prin „*autoanaliză*”), Miercurea-Ciuc, Suceava, Râmnicu Sărat, Galați, Făgăraș și Târgu Ocna.

II. Lagărele (sau coloniile) de muncă (1948-1964): au fost înființate ca „*unități de muncă*”, în care s-a desfășurat „*reeducarea elementelor dușmănoase Republicii Populare Române în vederea pregătirii și încadrării lor în viața socială*”. 1951-1960 - în lagăre sau colonii de muncă au fost internate 80.000 de persoane, dintre care 40.000 la Canalul Dunăre-Marea Neagră. Internarea (6 luni-3 ani) în coloniile de muncă s-a făcut de către o comisie a Ministerul Afacerilor Interne, în urma unor anchete sumare, deținuții (adulți și minori) fiind supuși unor condiții de muncă deosebit de grele și abuzurilor (fizice și psihice). Cele mai importante lagăre de muncă au fost cele de pe traseul șantierului Canalul Dunăre-Marea Neagră (Peninsula, Galeș, Poarta Albă, Valea Neagră, Capul Midia și Cernavodă), exploatarea de stuf din Balta Brăilei (Ostrov, Salcia, Grădina și Luciu-Giurgeni), Delta Dunării (Periprava, Grindu și Chilia Veche) și exploatarea miniere din Maramureș (Baia Sprie, Căvnic și Valea Nistrului).

III. Deportările (1945-1964): regimul comunist a deportat comunități întregi considerate „*ostile*” în U.R.S.S. (1945: 70.000 de germani și maghiari) și zone izolate din România (1951-1956: 44.000 de sârbi și aromâni), precum „*satele strategice*” din Câmpia Bărăganului („*Siberia României*”). Operațiunile de dislocare în masă au vizat inducerea sentimentului de teamă, controlul permanent asupra societății și distrugerea comunităților.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=qLzsnKHazzs>

<https://www.youtube.com/watch?v=V2pC3xghszo>

Fișă de lucru: *Sistemul concentraționar (1945-1964)*

Citiți cu atenție textul de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

„Un val de arestări s-a abătut peste țară. Opoziția politică a început să fie lichidată fizic. Liderii partidelor tradiționale (...) au fost acuzați de trădare, complot, spionaj, judecați, condamnați și închiși în închisorile de la Pitești, Jilava, Ocnele Mari, Sighet, Dej, Aiud (...) sau în lagărele de muncă forțată de la Midia, Poarta Albă, Cernavodă, Bicaz sau cu domiciliu obligatoriu în <<satele strategice>> din Câmpia Bărăganului.”

(Ion Bulei, *O istorie a românilor*)

1. Menționați, pe baza textului, trei metode de represiune politică folosite de comuniști.
2. Numiți alte trei închisori comuniste în afara celor precizate în text.
3. Formulați un punct de vedere în legătură cu represiunea politică din România în perioada regimului comunist.

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT

BIBLIOGRAFIE:

1. Mălăelea, Daniel, Niculescu, Anita-Sabina, Horga, Paula-Coca, Prună, Nicolae, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Akademos Art, București, 2025.
2. Boșcodeală, Felicia Elena, Ciobanu, Loredana, Gîlă, Cristina-Iulia, Șerban, Nicolae, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Booklet, București, 2025.
3. Stoica, Stan (coordonator), Ștefănescu, Alexandru V., Preda, Elena, Becheru, Dragoș, Bilcea, Valentina, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura CD Press, București, 2025.
4. Bălănescu, Flori (coordonator), Anton, Mioara, Muller, Carmen, Mihai, Florin-Răzvan, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Corint Logistic, București, 2025.
5. Ghețău, Gheorghe-Florin (coordonator), Bratu, Alina, Ghețău, Olenca-Georgiana, Radu, Adriana, Szakacs, Roxana-Gabriela, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2025.
6. Dobrincu, Dorin, Soare, Aurel Constantin, Săvuță, Irina Ema, Rados, Maria, Căplescu, Iuliana, Gheorghe, Maria Mariana, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Litera, București, 2025.
8. Deletant, Denis, *România sub regimul comunist*, Editura Fundației Academia Civică, București, 2012.
9. Tismăneanu, Vladimir, *Stalinism pentru eternitate: o istorie politică a comunismului românesc*, Editura Polirom, Iași, 2005.
10. Ficeac, Bogdan, *Cenzura comunistă și formarea „omului nou”*, Editura Nemira, București, 1999.
11. Ierunca, Virgil, *Fenomenul Pitești*, Editura Humanitas, București, 2018.

